

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
по фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом
упутницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногораца“ на
Цетиње, а коме је најчистије, г.
Петру Радаковићу, к. п. аген-
ту у Котор. Дописи се шаљу
уредништву. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифра-
ра по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ЦЕТИЊЕ, 11 јула.

Русија и Јапан.

И ако се владе појединијех је-
вропских држава старају не само
да одрже, него и да, за случај как-
вог обилнијег ваплета, повећају
своју убојну снагу, опет не изгледа,
да бар ва сад и једна од њих има
не само какву обилнију намјеру ва
ратовање, него и да вјерује у мо-
гућност, да се мир на с које стране
поремети може.

Но док тако стоје ствари у Је-
вропи, сасвијем друкче оне стоје на
Далеком Истоку. У Јапану су ду-
хови узрујани и ратоборни. Истина,
јапанска влада дочекала је руског
војног министра, Ђевољана Куропат-
кина, с тавијем почастима, које се
одају само члановима туђијех цар-
ских породица, а јапанска штампа
срдично је његов долазак повдра-
вила и довијела чланке мирнога
својства. Но све то није било дуга
вијега. То не само да је увнемирило
јавно мњење у Инглеској, него је
— говори „Свијет“ — увнемирило и
саму инглеску владу и у министар-
ском савјету претресало се је то ва-
жно питање, које парализује цијел
и намјере инглеско-јапанског савеза.
Инглеска штампа, која има изван-
редан утицај у Јапану отворила је
ипрви рат против Русије, не бира-
јући средства за то. „Јарап Times“,
не задовољавајући се само мандур-
ским питањем, напада Русију ва
њене поступке у Кореји, износићи и
таква фајга, којих никад бивало
вије. Тако је Инглеска усидјела да
поново раздражи Јапан и да створи
ново, корејско питање, а Јапан је и
иначе веома ратоборан, особито од
овда, од кад је онако лако одни-
о побједу над Китајем, те је гровни-
чаво стао да се оружја, истрошивши
на то не само сву огромну кон-
трибуцију, увету од Китаја, но до-
хвативши се и својих средстава. По-
ред свега тога Јапан још није по-
стао првостепеном војничком држа-
вом, али се опет тијем одржава код
њих неко бојно расположење, ва које
се Инглеска свијем силама стара, да
га потпира и одржа. Постоји у Ја-
пану и мирољубива партија, која је
свјесна, каквој се опасности налаже
Јапан, изаивајући Русију на рат, али
је опет ратоборна странка претежнија
и она управо гњаи земљу. Од тога
гњавања, пише „Новоје Времја“,
може се Јапан спасти на два начи-
на: или да се одрече од ратоборни-
јех и агресивнијех мисли, па да живи
у пријатељству с Русијом, или да
вагаи с Русијом у рат.

За Јапан би било много боље
ово прво.

Ако се Јапан одрече од тежње
да се утврди на континенту, а ако
обрати пажњу на природни раввој
свога уплива на сусједне земље,
овда ће одмах востаги и потребе да
се чине огромни трошкови око ору-
жања. Благодарјећи својем острвском
положају, Јапан је осигурав, да
може бити нападнут споља, те не
мора да држи скоро никакве сухо-
путне војске, осим нешто мало са
флотом, ва одбрану обале. Прва пош-
љеница тога пријезлава Јапана к по-
латица мира, била би та, што би
се вјатно скратили државни расходи.

Осим тога, то би довело Јапан
до мирног споразума с Русијом, што
би много допринијело развоју њихове
трговине и промета на обалама Ти-
хог океана. Русија је отворила Ја-
пану потребите пазаре и тијем га
прибливила Јевропи. Осим тога, она
је Јапанцима допустила, да се утвр-
де у Кореји на услове ва њих врло
повољне.

Што пак чека Јапан у случају
рата? Ма колико се Јапанци равме-
тали својом снагом, опет они не
могу ратовати с Русијом. Ако јој
њен острвски положај иде у прилог
у случају одбране, не може јој ићи
у прилог у случају напада. Ако
претпоставимо да ће они успјети да
парализују руску флоту и да се на-
веду, што је врло сумњиво, на ко-
рејску или руску обалу, положај те
изведене на копно војске био би
јадан и чемеран. Пред њом ће се
отворити недогледно земљиште, у
које се она без погубије не смје
упуштати. Нека би Јапанци и одр-
жали прву побједу, положај руски
би ваће све јачи, а јапански све сла-
бији или бар увијек једнак. Тако ће
морати востати тренутак, кад ће
Руси бити толико јачи, да ће лако
купнути непријатеља на море.

Ако Јапан не успије да изабаци
војску ва обалу, или ако руска фло-
та прекине саобраћај те војске с
основицом, онда је несретан сврше-
так тога рата ва Јапан очеван.

Јапански повннисти надају се
на савез с Инглеском, али неће бити
суђено, да се те наде остваре: страх
ва Индију примораће Инглеве или
да чувају строгу неутралност, или
да окупе сву своју снагу да Индију
бране. Како је слаба Инглеска да
води сувоzemне ратове, свједочи нам
ужно-афрички рат, на који је она
употребила сву своју сувоzemну вој-
ску, па још каква је та војска! Ин-
глеска би могла нешто помоћи сво-
јом флотом, али и од ње већ дио,
ако не цијелу, она мора употребити
на одбрану својих колонија; а и
да није тога, нема те флоте, која
може сама побједити Русију.

Рат Јапана с Русијом, то је са-
моубиство Јапана и рушење свију
његовијех нада на будућност. Због
тога Русија тврдо вјерује, да ће у
Јапану, најпослије, надјачати мирна
струја.

О руско могућство равбили су
се таласи и силне Наполеонове војске
и послје тога искушења ва њу већ
никакво друго не може бити страшно.
Русија подржава мир не због
тога, што се боји рата, но због чо-
вјекољубља, које почива на увјере-
ности у своју снагу. Русија свакоме
вуди мирни рад у име цивилизације
и идеала правде. Ако ко неће да
иде истијем путем којим она иде,
или јој се на путу попрјечи, то је
неће приморати, да баш ни ва трен
одступи од својих историјских зад-
ака.

Одговор Црногорског Митрополи-
та г. Митрофана на посланицу
ев. васеленске цариградске
патријаршије.

Дана 23 априла 1903 г. Његово
Високопреосвештенство наш Митро-

полит, г. Митрофан, одговорио је на
„духовно посланије“ васеленског ца-
риградског Патријарха и светог му
Синода од 30 јуна 1902 године. У
томе одговору Високопреосвештени
Митрополит прије свега усрдно је
ваблагодарио Васеленској Патријар-
шији, што ва повата њене бриге и
старања „ва спасење свију право-
славнијех синова цркве ваје, благо-
дарећи Богу, искључења ни право-
славна црква у Црлој Гори“, а ва
тијем одговара на питања, која су
му „мудрим старањем“ и благово-
љењем поднесена била:

„Ја с љубављу прихваћам и ра-
дносно примам побожну мисао Вапу
о потреби, да се чува јединство у
нашој св. Православној цркви и да
се рашари круг увајимности међу
сестрама по вјери — светица Божи-
ца православним помјесним црквама,
ухвајући, да ће само са увајимном
љубављу и постојаним међусобним
опћењем свете цркве ваћи снагу и
моћ, да се одбране и сачувају од
невјерија и савремене равнодушности
и осталог штетног и опасног упли-
ва мрака садањег вијека.“

Даље се наводе равлови, који би
ва сада у многоме пријечили сазив
васеленског сабора и како се, док
боље прилаже настану, може тај не-
достатак попуњати писменијем и лич-
нијем споразумијевањем црквенијех
поглавара, аутокефалијех црквава,
по примјеру првобитне цркве Хри-
стове.

„Таквом братском међусобном
везом увајимно друг друга помаже и
тијем се све православне, помјесне
цркве спајају у једно духовно ти-
јело, коме је невидима глава Паста-
реначалик, Господ наш Исус Хри-
стос.“

Црелавећи на однос православне
ерске цркве црногорске према
римо-католицима и протестанцима,
који нијесу изгубили апостолско пре-
јемство и објашњавајући, што се још
код њих има правнавати ва истини-
то, наставља Високопреосвештени
Митрополит озако:

„Ми смо вагда готови, да с на-
ше стране учинимо све оно, што би
могло успоставити јединство црквава,
но на нашу велику жалост, они с
њихове стране све противно овоме
поступају и тијем нас привађавају,
да морамо бодрим оком мотрити и
живо настојати, да духовно стадо
наше сачувамо од тајнијех и јавни-
јех нападаја и Латина и Протеста-
ната.“

Иза тога налажу се тешке при-
лике, у којима се је налазио и нала-
зи ерски народ у вјерском погледу
и с каквијема тешкоћама и искуше-
њима морају да се боре пастири
ерске цркве, да своје стадо очувају.

„А у обављању такве свете дуж-
ности никад не престајемо молити се
Богу, да нам Он, у данима савре-
меног искушења Своју небесну по-
моћ и вапштиту удјели.“

У питању о односу православне
ерске цркве према представницима
Инглеске цркве, каже се, како се
они „при свакој вгодној прилици
труде, да достојно уважење уважу
светој Истоочној Православној Апо-
столској цркви, у којој они једино
ваде истиниту хранитељку и чувар-
ку предања светицх и Боговоших

црквених отаца“. Разумије се, да
тако њихово понашање према Пра-
вослављу „не може остати, а да
и с наше стране не изазове ува-
јимну љубав к њима и неку наду
на могућност, да ће се негда оства-
рити њихово с православном црквом
уједињење“.

Што се Старокатолика тиче,
они стоје још на раскршћу трију
хришћанских црквава; нама је, исти-
на, дужност, да им покажемо прави
пут, који води спасењу, а до њих је
„да тијем спасителнијем путем пођу
и да се с православнијема у ваједи-
цу саједине.“ Наша пак љубав и
молитве ва њих востати неће.

Односно промјене календара, —
споменуваши ту и предлог, што га
је блажемопокојни Митрополит Био-
градски Михаило о томе подносио
патријарху Јоакиму IV., као и што је
до сад у Русији рађено на томе пи-
тању, подноси се скроман предлог,
да се и даље остане при нашем Ју-
лијанском календару, пошто би с
промјеном календара скопчана била
и промјена црквене Пасхалије, т. ј.
свега црквенога система и рачунања
годишњег времена и у њему спада-
јућих правника, и пошто календар-
ско питање није данас више само
„календарско“, него васијеца много
дубље, а најпослије, пошто и сам
Григоријански календар није потпу-
но тачан.

Искавујући даље жељу, да се
наје начин, којим би се нека от-
павна на Истоку од Православља
браћа, као Копти, Јермени, Несто-
ријани и др. опет у крило Право-
славне цркве повратила, Високопре-
освештени Митрополит завршује свој
одговор овако:

„Све више изложено поднесећи
на мудро расуђење Вапшега Свијатјеј-
шества од срца и душе — Господа
и Спаситеља нашега Исуса Христа
— свесрдно молим, да Он једноми-
слијем у једноме истинитоме евангел-
ском вјеровању утврди свету своју
Православну Саборну и Апостолску
Цркву; да Он у Њој укријепи на-
чело увајимне љубави и искреног
опћења; а Вашему Свијатјејшеству и
Високопреосвештеноме Синоду Ва-
шему, да удијели мир на благо, про-
цвјетање и напредак вјернијех Свете
Православне Цркве на многоја и
многоја љета.“

Из свега овога види се, да одго-
вор Њ. Високопреосвештенства г.
Митрополита Митрофана, поред осо-
битог обзира обраћеног на стање
ерске цркве, дише у главниоке истим
духом и вадахнут је истим жељама
и вџама као и одговор руског св.
Синода, а у Православној васелен-
ској цркви друкије и бити не мо-
же. Црква Христова истинита је, а
истина може бити само једна.

ПАПА ЛАВ XIII.

Уважени поглавар римо-като-
личке цркве испустио је у понедељ-
ник, 7 о. м. своју душу. Смрћу
његовом изгубила је вападно хриш-
ћанска црква таквог пастира, који
је због својих истинито хришћанских
врлина уважно неограничене сикпа-
тије, привање и поштовање свега
обравованог свијета. Лав XIII био

је један од ријетких људи, који својим радом остављају на столећу, у коме су живјели и радили, јасно обиљежје. Цео живот његов, цео 26-годишњи политички рад његов на папској столици показује свуда и свагда мирољубиву сусретљивост, истинито поштовање свачијег увјерења, велико стрпљење, умјерено држање, а никада силу и насиље. Њему се нијесу свиђале средњовјековне традиције, којијех су се држали његови предходници. Он је био увијек на страни прогреса и свака његова ријеч била је на неки начин врхунац политичке вјештине.

Кад је Лав XIII. постао папа, односи у Јевропи били су ва католичку цркву у тешком и доста неповољном стању. У Италији ватека је заоштрењу борбу због губитка папске свјетовне власти, али он је внао ту борбу мало по мало толико ублажити, да нас не би ни мало изнемадио глас — кад би још коју годину био поживио — да је с мудријем Краљем италијанским нашао пут и начин за измирење цркве и државе.

У Њемачкој бијесила је прије тридесетак година позната „културна борба“, изаваана изгнањем јевуита из Њемачке. А што видимо дамас? — Њемачки Цар Вилхелм II., први представник протестантског свијета, већ је три пут походио у Ватикану Лава XIII., а баш ових дана, кад се је папа са смрћу борио, молио се је он Богу, на ратном броду „Хохенцолерну“, за продужење папског живота.

У Француској и Шпанији, од почетка своје владе, препоручивао је вада католицима политику помирљивости, слоге и љубави. У италијанском листу „Аугога“ изашао је једном чланак, ва који се уопрно тврдило, да га је сам Лав XIII. у перо казивао једном свом пријатељу, а у коме се монархистима у Француској препоручивало, да се у ивтересу отаџбине измире с републиком.

А како се је Лав XIII. држао према Словенима?

Последије Пија IX., који је често примораво руске представнике, да одбијају његова неоправдана тражења, последије непрестаног мијењања Ватикана у унутрашње послове руске ва вријеме пољских нереда, настало је ва Лава XIII. између Русије и Ватикана вријеме слоге и ријетког такта. Све што се је чи-

нило, чинило се је на темељу уважљивог споразума, па не само то, но и кад би се Русија истакла са својим вахтјевима, римска столица свакојако се старала, да предуприједи сваке могуће несугласице. Пољско католичко свештенство још до данас чуја из Рима само ове ријечи: „живите у миру, не мијешајте се у политику, штитите идеју савеза“!

Примајући славенске поклонице о хиљадугодишњици словенских апостола Кирила и Методија, поздравив их је Лав XIII. бесједом, у којој је с највећим заносом уздивао Русију. Гдје год је могао, није никада крио своје симпатије према Русији, а познато је, да је у руско-француски савез као трећи савезник стајао и Лав XIII. Толика његова наклоност према моћној заштитавци православља, није могла остати без последица око успостављања редовних односа између Ватикана и Петрограда. Год. 1889 отпочели су преговори око тога питања, и у скоро ва тајем установљено је засебно руско посланство у Ватикану.

Како се је Лав XIII. односио према Србији и Црној Гори, добро је познато још из недавне прошлости. Година 1885. закључан је конкордат с Црном Гором, а годинама су вођени преговори у истој смислу и са Србијом, који међу тим нијесу крају приведени. Познати Свето-Јеронимски спор ријешао је папа Лав XIII. у корист опште словенске мисли према вахтјевима црногорским, који су били израз и потцуне сагласности Црне Горе са Србијом и осјећања свега народа Срскога. Тиме ријешењем, па ма како оно скрмљено било на преграном пољу јевропских политичких комбинација, подигао је Лав XIII. углед Српском имену, које се је хтјело истиснути из католичке цркве. И недавном својом праведном одлуком, које је била упућена дубровачкој курији, показао је Лав XIII. са колико се је симпатије и пажње односио вада према Црној Гори, том „најбољем дијелу Српства“, како ју је он радо називао.

Пред блажевом сјенком таквог пријатеља нашег и свега Словенства, Великога Папе Лава XIII. који је својим дјелима показао прави пут истините хришћанске снапливости, молимо се Свемогућему, да му дарује рајско насеље!

изводе Рубенсова, Ребрандгове, Ван-Дејкове, Вуверманове, Остадове и т. д. Даље постоји збирка шпанолске, француске, италијанске и руске школе у којој су заступљени радови: Брилова, Иванова, Орловскога, Венецијана, Ајвазовског и других. У ермитажу веома је занимљива т. зв. галерија Петра Великога, у којој се налази збирка свију оних предмета, који се односе на овог великог цара. Између осталога, ту се налази и његов трон, на којем сједи у природној величини он сам, у својем свечаном одјелу. Лик му је начињен по масци с њега скинутој. Сем тога ту се налази његов вјеран пас и коњ; даље његове коције, шемени сто и равни му други рукотвори. Још се у овом одјељењу налазе све драгоцености царскога двора, као златно и сребрно посуђе, сервиш и ствари за тоалету, играчке малих принчева, а између осталога и једна богато израђена табла за играње шаха, на којој су све фигуре од најфинијег седефа, еробра, алата и слоново кости израђене, као поклон перзијскога шаха. У засебној једној дворани под огромним стакленим звоном има један по конструкцији јединствен часокав, који нам представља једно златно стабло са гранама и границима, на којима се налазе звонац и мање и веће типе као, паун, петао, совољуга у природној величини, који у извјесне часове звоне, крилима машу, кукуречу или се деру, те показују вријеме, које нам иначе и једна трака ниже стабла у бројевима оначује; овај часокав се навија само тада, када царски двор има каквог великог страног госта, те хоће да му овај редак механизам покаже у свом његовом савршенству. Од не мање вриједности је и галерија слика чланова дома Романових, као и библиотека у којој има преко 300.000 књига, најславнијих свјетских и руских писала, од којих спомњемо Дидроа, Волтера, Голијоја, Шчербатову и друге. Сем тога у галери-

Лав XIII. родио се 18 фебруара 1810. у Каринету, једном брдском градићу, ваких има много у јужној Италији. Био је шести син у својих родитеља, који су по ријетком од властелоске породице *Печи*. Своје образовање завршио је у Римском Колежу. Гдје је са својим старијим братом Јосифом (сам се звао Јоаким) био један од првих ученика. За вријеме школских одмора долазио је у своје родно мјесто, и онда би посведневно ишао у лов. Ова наклоност је ваља допринијела, те је цијелог живота врло радо и много пјешачио, све док се није затворио у видне ватиканске.

Пошто је год. 1832. сјајно завршио богословске науке, ушао је у нарочиту академију за пострижене племиће, у којој се добијала спрема за дипломатску службу. Иаишав из ове, он је ускоро ушао у духовнички ред, гдје је привукао на се пажњу својих старјешина, па и самога Гргура XVI, тадашњег папе. Овај га је убрзо и ако још врло млад, поставио за свога намјесника у Беневенту.

Првих дана год. 1843. папа је повзаво себи Печију и саопштио му, да је одлучио превести га у дипломатску службу. И млади дипломата имао је да отпочне сједним од тада вајкритичнијим положаја. Био је наименован за папског посланика у Брислу, пошто је претходно постао епископом, а ва тим и архиепископом, да би у опште могао бити нунциј. Прилике у Белгији биле су тада врло тешке, нарочито за католике. У њима се млади нунциј умно ипак тако добро нађа, да је његов одлазак 1846. зажалио свак, чему је сам белгијски краљ дао очита израва, препоручив га нарочитој папиној пажњи.

Кад је у мају исте године стигао у Рим, одакле је имао да се крене у своју нову архиепископију, папа Гргур XVI био је већ на самрти; као и данас, кардинали су се сакупљали са свих страна ради избора новог папе, и он се тада први пут упознао с кардиналом Мастеи-Феретијем, који је ва тим и постао папом под именом апаменитога Пија IX. Врло вјероватно с тога, што је кардинал Антонели, државни тајник Пија IX, мрзио АЕ. Печију, овај је на томе положају остао пуних тридесет година. И ако је још 1853. добио кардиналски шешир, Печи је тек 1876. отишао у Рим, и пошто је кардинал Антонели био тада већ преминуо, папа Пије IX примио га је најурдније и одмах му ва тим понудио један од најважнијих положаја у Римској Курији, т. ј. положај главнога коморника (Камерленго), који врши папску власт у међувремену између смрти једнога и избора другог папе.

Године 1876, 26 јануара преминуо је дотадашњи папа Пије IX, а изабран је кардинал Јоаким Печи за папу, који је по избору примио име Лав XIII.

У овај мах, кад се има изабрати нови папа, упознавамо читаоце у кратким потезима како се то врши:

Ријеч папа, долази од грчке ријечи *папос*, латинске *пата*, т. ј. отац. У почетку то су била почасна имена свих епископа, ва тим особита титула римског епископа као поглавице католичке цркве.

јама ермитажа и сваки љубитељ хришћанске страног може наћи на многе старине из првог хришћанског доба.

За ермитажем по богатству и вриједи збирка долази музеј царске академије умјетности, који има више одјељења по школама разних иноземних и руских старих и нових сликара и вајара. Не мање пажње вриједне су и збирке у музеју царске академије наука, који се дијели на зоолошки, минералогски, огњитески и азотјатски и засебно одјељење за збирку старог и новог ноица свију држава овога свијета. Музеј овај разијештен је у неколико адања, јер се ва тако огромне и богате збирке, није могла начинити једна аграда. За тим вриједи споменути, музеј царске војено медицинске академије, музеј рударског института, технички шумски, економски, педагошки, морски, трговачки и најважнији руски музеј цара Александра III. у којем се налазе само и једино сликарски и вајарски производи стариних и новијих руских умјетника, те који према томе носе чисто национални руски тип. Смјештен је у т. зв. михајловском дворцу подигнутом у коринтском стилу, који веома пријатно утиче на човека. Унутарњи распоред одаја веома је елегантан, а сами украси су веома раскошни. У богатим збиркама овога музеја налазе се сликарски радови Ајвазовског, Орловског, Истомина, Брунија, Брилова, Верешчагина, Вагњедова и других; затим вајарски производи Антакољског, Пименова, Беклемешева, Белајева и других.

Будући да је Петроград центар научног и књижевног живота руског, то је сасвим природно да се у њему поред школа и научних завода налазе многа друштва и библиотеке, којима је задатак да потпомажу и унапређују науку и књижевност. Сем универзитета, духовних и војених, техничких и умјетничких академија вриједно је споменути императорску публичну би-

У папским катализима стоји, да је Лав XIII. био 263-и папа по реду од поставка папства.

У прва три столећа хришћанске цркве, римског епископа је као и у свакој другој држави бирао свештенство и народ. Доцније су се у избор папе мијешали владари, римски цареви и њихови правни саљедници. Много доцније пријешла је ствар потпуно на свештенство.

Према садашњим одредбама избор папе врши се овако: Чим папа умре, онда га један од присутнијех кардинала лагично трипут удари у главу малијем сребрнијем чекићем и трипут га понове крштенијем именом. Кад му се онај не одзове, онда се кардинал окреће присутнијема и по виче гласно:

— Па ра е *realmente morto* (папа је заиста мртав).

Сва звона у Риму почињу звонити мртвачки, објављујући смрт папину стаповишћу вриједнога града.

Тијело се ва тијем балсамира, обукује у парадно бијело и пурпурно првосвештеничко одијело и излази у Сикстовој капели на одру, који је покривен црвенијем, алатотканијем покривачем, а око њега горе свијеће.

Ту папски духовници ва три дана служе парастосе и читају молитве код тијела преминулог папе.

Четвртога дана тијело пренесе у цркву св. Петра, у капелу св. Евхаристије и полагају га на узвишено мјесто тако, да му ноге остану изван рететко од кацеле, те их могу љубити вјерујући, који долазе да се праштају с првосвештеником, који се је у вјечност преселио.

Пошто је дакле смрт папе овако усавовљена, отиде кардинал камерленго у службени хаљинама у папски двор, да о смртном случају и о лицу напше истраву; у исто вријеме узме он од ризничара папски печат као и све друге печате. За тим кардиналски колегијум изабере камерленгу три помоћника, три епископа, који се сваки трећи дан мијењају, и с којима он до избора новог папе врши највишу власт. Трећега дана по папиној смрти и последи његове свечане сахране у сакраментској капели, почињу рад оних девет конгрегација кардинала, које имају да учине потребе припреме за избор. У првој, пошто се прочитају буле које се односе на папу, кардинал камерленго развија печате. Остале се баве припремама за конклав. Десетог, најдоцније дванаестог дана последи папине смрти, цео кардиналски колегијум уђе у конклав, све двојица и двојица, принајући Духа Светотога. С њима уђе у конклав и потребан број послуге. Конклав је латинска ријеч и означава собу, управо мјесто, простор, у коме се кардинали сакупљају да изберу папу. Услед тога и сам тај скуп кардиналски називат је конклав. Према одредбама, које је донио на црквеном скупу у Лиону 1274 г. Григорије X. о начину бирања папе, конклав се мора састојати из једне собе без вјидова, који би је дијелили, без вјанеса и има једна једина врата, која се, пошто кардинали уђу, добро чувају. Кроз један прозир долазе се потребно јело скупу, који не смеје излазити, докле год не иза-

блиотеку, у коју је отворен бесплатан приступ свакоме. У ову библиотеку шиљу се све књиге, листови и брошуре, што се штампашу у Русији; од неких дјела има их по неколико примјерака. Сврх тога, у овој се библиотеци налази маса рукописа и гравира знаменитих људи; такође се у њој чува библиотека Волтерова од 7.000 књига и оригинал Остромирова јеванђеља, које се чува на засебно мјесту. Општа дужина свију долаца на којима су књиге разијештене износи око 20 километара, а вриједност књига и рукописа у најмању руку стоји 30.000.000 рубаља. Соба ва читање садржава засебно једно крило овога здања и удешена је тако, да у њој уз највећу удобност могу читати 500 особа. Освјетљена је у електричном свјетлости, а осим електричног украшена је сликом Г. И. Николаја П. и бистама његових предшаставника, као и одличних руских цијеника и књижевника: Карамзина, Пупкина, Љаринтова, Гончарова, Даниљевског, Достојевског, Толстоја и других. Изад улаза у читавицу стоји знаменити натпис „Словеса књижевна свѣт рѣки напояюща вселеннѣю“. Библиотека има годишње 20—25.000 посјетилаца разних занимања, по воћном људи интелегентних, књижевника, журналиста и студента, младих и старих, мушких и женских, те онда није чудо ако се по некада у то друштво уплете и несташни амор, да својим присуством ивсценира по некада и која шаљиви приказ у овом царству сурове збиље Сем публичне библиотеке знаменита је и библиотека царске академије наука са многим књигама и ријетким рукописима као и библиотека кодификационог одјељења државног саљата и педагошка библиотека. Остале мање читаонице и библиотеке, којих има вебротјено у Петрограду, не вриједи спомињати.

(Сарпаћо се).

ЛИСТАК.

Петроград

(Наставак.)

Као и у свакој другој престоници тако исто и у Петрограду се налази толико музеја са веома ријетким и богатим збиркама. Међу овима прво мјесто заузима Императорски Ермитаж, којег ва уза сам вимњи дворца године 1786 дала подићи царица Екатерина II., а касније га је из нова у чисто грчком стилу подигао цар Никола I. године 1852 по плану архитектара Кленце. Само здање ермитажа како по својем облику, тако исто и по драгоцености материјала, ријетко се може наћи у цијелој Јевропи. Бенки царски музеј и ако се по раскошности својој донекле може мјерити с ермитажем, ипак се не може ни сравнити с њиме по лијечом расположају и избору архитектонских облика. Богатство колекција разних група не да се ни описати. У неколико сала налазе се ту скупљени ријетки споменици египћанске, асарске, старо-грчке и римске скулптуре; ваги у неколико дворана налазе богату збирку старина нађених у Егру; даље видимо збирку цртежа на бакуру, те збирку антик бронзе и старина азијатских, индијских монголских и др. У живописном кабинету се заустављамо да прегледамо фреске из Рима, као и збирку, која нам у 86 слика приказује постепени разијат старо-грчког и римског живота. Збирка слика садржи у себи преко 2000 комада од 500 умјетника и подијељена је на равне школе као: талијанску, са првим својим представницима: Рафаелом, Веронезом, Салватором Роза, Корређиом, Леонардом — де Венчијем; у њемачкој и фламанској школи, видимо про-

бере папу. Пошто се конклав држи у Ватикану, то су на галеријама Ватикана за свака два кардинала подигли читав низ малих хелија.

Дакле да пријеђемо на начин бирања папе. Првога дана у вече, кад чланови уђу у конклав, сва она лица, која не снађу у њихов ред, морају пазити напоље. Сјутрадан један одбор, који су изабрали кардинали, даје кроз прозор на вратима аудијенције страним посланицима и нааслањцима варошким. Ако се конклав држи у Ватикану, онда се кардинали скупљају дјевео два пута да бирају папу. Избор се врши или акламацијом, или компромисом или затвореним гласачким листићима. У последњем случају за избор су потребне двије трећине гласова присутних кандидата. Нема ли потребан број гласова, онда се гласачки листићи у одређени час спаде у једном нарочито за то одређеном камину, и дим који тада плавчи из димњака знак је, да избор није довео ни до каква резултата. За папу се може бирати сваки одрасли католик. Чак и лајци су неколико пута постајали папе. Али од 1378 год. папа је непрестано биран павићу кардинала, а од Адријана VI. (1522) свакад су за папе бирани Талијани. Пошто се изврши избор, изабрани каже име, којим ће се звати као папа. По том се обуче у папски орнат и за тим да први благослов кардиналском колегијуму. За тим прима подворења од свих кардинала, а кардинал камерленго преда му рибарски прстен (anulus piscatoris). То је један мали печат, који папски секретари од 13. стољећа ударају на брне. На том печату стоји папско име и представљен је Св. Петар, како у чамцу извлачи рибарску мрежу. После је папине смрти, камерленго разбије његов печат.

По том први кардинал ђакон положи баклету послушности и похита на велику ложу (gran loggia) прве св. Петра, да народу огласи избор. За тим се у пратни свих кардинала однесе папа у цркву св. Петра, гдје уз гласање „Тебе Бога хвалимо“ прима од кардинала адорације (т. ј. љубе га у ноге и у руке) и даје им пољубац мира. На крају да он народу апостолски благослов; за тим пошто скине папски орнат, пренесе га у његове собе. На дан избора или сјутрашњег дана извршује се папско освећење и крунисање (интронизација).

„Трг. Гл.“

Књижевност, умјетност и просвјета.

„Матица Српска“ — своје народу.

Од предједништва „Матице Српске“ у Новоме Саду добио смо питања, која су управљена свим пријатељима Српске књиге и просвјете по цијелој Српској. Ми ова питања доносимо у цијелости и молимо сваког, коме је год могуће, да што тачније и по својој увиђаности што искреније одговори на поједина питања и свој одговор да пошаље предједништву „Матице Српске“ најдаље до краја августа о. год. (по новом. кал.).

I. Опћа питања.

1. Чита ли у Вашем мјесту (или крају) народ књиге и новине; које књиге или новине сте налазили у кућама сељачким; наведите нам поименце те књиге и новине и број њихов у цијелом мјесту (ма при ближину).

2. Како народ мисли о књигама, шта у оне тражи од њих.

3. Тражи ли народ извјесна спољашња својства на књизи (какав формат тражи, какве корице, каква папир, каква слова, слике и т. д.).

4. Ако народ не чита књиге, шта је томе узрок; како би му се омилила књига.

5. Како стоји писменост у народу. Умију ли старији људи читати; да ли дјеца која пређу кроз школу траже књиге, или после заборава читати; умију ли женскије читати и читају ли књиге. (Одговорите потанко на ова питања, наведите узроке, а не могућности и статистику).

6. Има ли у Вашем мјесту (или крају) читачких дружина, у којима један на глас чита а други слушају; колико има таквих дружина, колико је чланова у њима; какве се књиге читају, ко чита; откуда дружини књиге; састају ли се дружине редовно, кад и гдје; шта мислите о таквим читачким дружинама.

7. Има ли у Вашем мјесту (или крају) јавна књижница за народ (школска, општинска, парохијска, читаоничка и т. д.); откуд постоји; колико има књига; попуњава ли се она систематски и редовно и за чија средства; колико се новца троши на годину за набавку књига; гдје стоје књиге, ко држи ред у њој и издаје књиге. Какве се књиге највише узимају на читање (наведите књиге поименце), колико њих преко године узимају и шта су они по занимању и роду. Шта мислите у оне о сеоским књижницама; би ли их требало оснивати и како их треба удесити.

II. Питања о привреди.

8. Може ли се књигама утицати на економни препорођај нашега народа.

9. Тражили народ у књигама поуке о свом послу и раду.

10. Које привредне књиге и листове сте налазили по домовима наших сељака (наведите књиге поименце и статистику).

11. Да ли Срби у Вашем мјесту (или крају) у имању напредују или назадују; по чему се види то (на пр. купују земљу или продају, расељавају се, задужују се и т. д.); шта је узрок било напредовању било назадовању; од којег времена се то опажа (било напредовање било назадовање).

12. Шта је народу у Вашем мјесту главна павор за живљење; којим споредним гранама економије се бави народ; да ли рационално економије и ко га је томе научио.

13. О којим привредним гранама би требало у овај мах нарочито писати.

14. Има ли у Вашем мјесту расипања на моду, на части и говебе, при равним обичајима и т. д. Наведите карактеристичне примјере из којих би се видио сразмјер и величина расипања, и прилике у којима бива.

15. Стоји ли она ријеч која се често чује, да је газда; како стоје у том Срби према својим сусједима несрбима.

16. Стоји ли то да је Српкиња рђава домаћица и да је Њемци добра, и да су и с тога Њемци напреднији у економији а Срби назаднији.

17. Које сте још недостатке опазили, које чине Србе неспособним за привредну утакмиду са другим народима.

18. Које су добре особине за економију у Србији и Српкиње нашега мјеста.

III. Питања о хигијени.

19. Могу ли се књигама искорјенивати хигијенски грјеси и лијечити физички недостатци.

20. Стоји ли опћа павика, да наш народ дегенерише и крхљави; опажа ли се у Вашем мјесту (или крају) да је млађе поколење слабије, ситније од старијега; шта мислите да је томе узрок.

21. Шта је веће, помор или пород (да ли на годину више умре него што се роди, или обратно); наведите бројеве помора и порога.

22. Како стоји у Вашем мјесту чистоћа куће, одијела, тијела и јела; јесу ли у том Срби назаднији од несрба; наведите примјере и паралеле које би то освијетлиле.

23. Како се народ у вашем мјесту храни; да ли лошије него други народи, и зашто.

24. Је ли пијанство распрострањено у Вашем мјесту (или крају); има ли од пијанства економних, моралних и физичких посљедица.

25. Које су обичне болести у народу; шта им је узрок; како их лијечи народ.

26. Умију ли Српкиње да вежују и отхрањују дјецу; чује се да је код нашега народа помор дјеце велик; како је код Вас; шта је томе узрок.

27. Има ли у Вашем мјесту случајева да жене неће да роде и да побалују; има ли много тога; шта је томе узрок.

28. Има ли нечедног и недопуштеног поног додира у омиљеним нашега мјеста; знају ли за то родитељи и како мисле о том; има ли усекања, отмица, вавбрачне дјеце; шта мисли народ о тим појавима.

29. Каквих лијепих тјелесних особина има народ у Вашем мјесту; има ли и добрих хигијенских обичаја и који су.

Питања о моралу и просвјети.

30. Мислите ли да би се књигама могло утицати на морал, просвјету, машљење, обичаје и навике нашега народа; какве би морале бити те књиге.

31. Које су јасно изложени и опће познати морални недостатци народа у Вашем мјесту (или крају), које би, по Вашем мишљењу, прије свега требало суабјати и лијечити и како; какво мјесто дајете књизи у том раду.

32. Које врлине има Српски Народ нашега мјеста (или краја), нарочито кад се пореди са несрбима.

33. Према просвјетном и моралном стању Српскога Народа, које просвјетне и моралне идеје, какво анање треба распостирати у овај мах.

34. Каква треба да су забавна (белетристична) дјела која се дају народу; по садржини, облику, стилу, смјери, величини и т. д. да би их народ радо и с користишћу читао.

35. Какво сте искуство стекли о савременим производима наше дјелске књижевности с погледом на народ; да ли се свиде нашим сељацима приповијетке из народног живота, на пр. Паје Марковића Адамова, Јан Веселиновића и т. д. каките нам своје искуство о том, како је које умјетничко и јесничко дјело утицало при читању (било јавном, било приватном) на народ.

36. Може ли народ да се загрије за позоришно комађе (драме); похађа ли позоришне представе, ако се да прилика; који комади му се свиде највише.

Питања о Матициним „Књигама за народ“.

37. Налазите ли да су конференције, каква бјеша у Матици прошле године, и овакви уштан љетовни добар пут да се ријешити питање о књигама за народ и да

се дође до згодног програма; знате ли каква бољи пут.

38. Од досадашњих Матициних „Књига за народ“ које мислите да су згодне, добре и корисне за народ, а које нијесу пошле за руком.

39. Како треба да се организује растурање Матициних „Књига за народ“, да би оне ушле што дубље у народ; не би ли било корисно да Матица ступи у ближи додир са земљорадничким задругама, сеоским књижницама и читачким друштвима. (Интелигенција би требала да те кругове упуги на Матицина издања).

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 11 јула

(Изјаве саучешћа). Њ. Кр. В. Господар, на глас смрти папе Лава XIII, изјавио је депешом из Кисингена, Своје саучешће Прабискупу Барском, Примасу Србије, г. Ш. Милиновићу.

Предједник Држ. Савета, Регент г. В. Божо Петровић такођер је упутио г. Прабискупу — Примасу у Бар, саучешће у име Књажевске Владе.

Истим поводом овдашње легације: аустро-угарска, италијанска и француска, истакле су заставе на по копља.

(Личне вијести.) Г. Лазар Мијусковић, министар финансија, враћа се данас из Венеције, гдје се је неколико дана бавио ради конституисања друштва за монопол дувана у Црној Гори.

(Јавна важност.) Од врло уваженог господина Ника Матановића са Цетиња примила је Управа Прве Никшићске Штедионице шљедеће писмо:

Цетиње, 20 јуна 1903.

Господине Предједниче,

„У јануару 1902 године, кад сам долазио по Високом налогу Увјешеног Господара, у Никшиће, да присуствујем главној скупштини „Прве Никшићске Штедионице.“ Ви сте ме, Господине, са осталим поштованим члановима Управе — Вашим срдчним дочеком јако обавезали. Том приликом обећао сам Вам послати за Штедионицу једну касу, коју сам Вам већ и упутио.

Молећи Вас, да је примите као један мали и скромни знак моје благодарности за Ваш љубавни и братски дочек, изволите овом приликом примити, Господине Предједниче, заједно са осталом Господом члановима, моје искрене поздраве и ушерење мога особитог и дубоког поштовања.“

Одговарајући општој жељи чланова Управе Штедионице, у име свију овјем изјављујем Господину Нику Матановићу најтоплију захвалност на лијепом дару.

Никшић 10 јула 1903 год.

Предједник 1-ве Ник. Штедионице:
Поп Ђока Мијусковић

(Скуп на острву Брезовици на Скадарском језеру). Пошто је назад двије године обновљена била црква на Брезовици (Бешки, задужбина кћере цара Лазара, Јеле Балшићке, обновљено је, да се сваке године на дан цркеног празника, 2 јула, служи у тој цркви служба Божија с благодарњом за здравље Њезиног Краљевског Височанства, наше Увјешене Књагиње Милене, а из благодарности према Богу, који се је смилвао и на тај дан спасао Њезан драгоцјени за Црну Гору живот. Као што је то чињено првијех година, тако је учињено и ове. Народа из оближњијех села скупио се је био доста велик број.

Са задовољством можемо јавити, да су појединци почели садити око цркве маслине и равне вошке, а говоре, да ће оближња села са Црничанима испунити дато прошле године обећање, те живо порадити, како око пошумљења овога острва, тако и око тога, да направе мало пристаништа и пута до цркве и преко острва.

(Батаљон стојеће војске на Ловћену). Назад неколико дана наш батаљон стојеће војске нешто због велике врућине и оскудице воде на Цетињу, а нешто због тога, да тамо изврши постојеће вјербе у гађању, изашао је на Ловћен. Батаљон ће се тамо задржати око 15 дана, па ће се вратити овамо, иза чега ће се одмах кући отпустити.

— Пашу нам са Ждробаника:

26 ов. мј. испустио је своју племениту душу наш познати и угледни Брђанин, официр Јанко Матов Ивановић, у 57-ој години свога живота.

Поклојник се још у раној младости одликовао својим момачким врлинама; у њему се све бље развијао дух јунаштва и преглаштва. Своје јунаштво оствјетчио је у следећим бојевима: на Клеку Метковића, Вучјем-долу, Расеној главици и на затвору на Волујању.

За лично јунаштво и заслуге покојникове, Њ. Кр. Височанство наш Увјешени Господар Књаз Никола I дао је покојнику

официрство, коју је дужност 26. година вршио на опште задовољство, а поред осталијех одличја, његове је преи китила и „медаља Обилаћа“.

Као истинити доказ праве љубави, коју је покојник без разлике код свакога уживао у овоме племену, служи учашће многобројног народа при спроводи и погребу. Поклојник је сахрањен 27. о. мј. пред храмом св. Текле у породичном гробљу.

При спроводи и погребу чинодјејствовали су свештеници: г. г. поп Пиро Јовановић и поп Нехо Михаиловић, а над гробом дирљивим говором опростио се с покојником г. Перко Павличић.

При спроводи учествовала је и получета с оружјем, која је покојнику одавала војничке почасте.

Лака ти родна земља добри официру, и храбри витеже! П.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ЦАРИГРАД, 5 јула. — Нетачна је вијест, да је Порта обећала Бугарској, да ће знати умањити војску на граници. Порта је изјавила само, да не мисли знатно повећати пограничне трупе, али док чете устројају, пограничне страже морају остати као до сада.

БИОГРАД, 6 јуна. — Аустро-угарски министар Думба предао је данас своја акредитивна писма, увјеривши Краља о симпатијама и пријатељству Франца Јосифа, које је гајио и према његовом оцу. Краљ се је на то захвалио и изјавио да Думба може рачунати на подршку како његову, тако и његове владе. Осим тога дотакао се и трговине, која се може како треба развити једино на темељу пријатељских одношаја између ове двије државе.

БЕЧ, 6 јула. — Цар је привремено повјерио Голуховском заједничко министарство финансија и управу над Босном и Херцеговином.

МАДРИД, 6 јула. — Настала је министарска криза.

АТИНА, 6. јула. — Парламент је примио закон о измјенама у врховној команди војске и у буџету. Невјероватно је да ће се више састајати; многи депутати отпутовали су. Краљ полази 14 јула за Екелебем.

МАДРИД, 7 јула. — Вилаверда примио се је, да састави ново министарство и већ је поднио краљу листу с именима новијех министара.

РИМ, 7 јула. — (Од „Агенца Стефани“) Папа је умро.

ЛОНДОН, 8 јула. — Краљ и краљица отпутовали су у Ирску.

РИМ, 8 јула. — Папа је умро у 4 сата и 4 минута после подне. Чим је папа умро, Орелја је званично увео управу двора. Рампола је одмах престао вршити дужности државног секретара, коју је законито примио кардинал Кнеза. Франц Јосиф послао је телеграфски из Ишла своје сажалење нунцију Талијану поводом папине смрти, изјављујући да ће она иста синоња љубав и безгранично поштовање, које је према њему живине гајио, пратити и у вјечност блаженог покојника. Талијани се је на ово захвалио најавивши, да ће сасштена колегија увијек хранити најискреније признање.

БИОГРАД, 8 јула. — Посланица српска у Лондону, Паризу, Атини, Букурешту и Цетињу стављени су у пензију.

ЦАРИГРАД, 8 јула. — Порта је извјештена, да су прошле неђеље три чете од 40, 50 и 60 људи пријешле бугарску границу, и да су предузете потребите за то мјере.

Арнаути су убили два Црногорца на путу к Пећи. Становништво погранично уабуђево је; бојати се је ошвете. Црногорски министар Бакић учинио је потребите кораке код Порте.

ДУБЛИН, 9 јула. — Краљ и краљица стигли су; дочекали су свечано; град је окићен.

РИМ, 9 јула. — Цар Њемачки изјавио је Орелји дубоко сажалење за губитком, што га је римо-като-

личка црва претрцјела смрћу Лава XIII, чији ће спомен он вјерно чувати.

РИМ, 10 јула. — „Агенц. Стефани“ јавља, успркос тврђењу неких листова, да је никад међу кардиналима подизано питање о томе, да се конклав држи изван Рима. Многи дипломати, виши духовни часници и аристократи походише данас мртво тијело папине, које је изложено у пријестолној сали. У вече је тијело пренесено у цркву св. Петра.

БЕЧ, 10 јула. — „Политичка Кореспонденција“ доноси разговор с бугарским министром-предсједником Петровим, односно Мићедоније. Петров је изјавио, да је свака опасност за рат уклоњена и мисли, да је, благодарје Русији и Аустро-Угарској, могућ искрени споразум између Бугарске и Турске.

БИОГРАД, 11 јула. — Француски посланик предао је Краљу своја акредитивна писма.

СОФИЈА, 11 јула. — Како се у маћедонским круговима гласа, маћедонски комитети одлучили су за час обуставити даљи рад око устанка у Маћедонији, а поновити га најемергичније, ако до јесени реформе не буду изведене. Комитети су ријешили и то, да прибављају само средства за унутрашњу организацију Маћедоније, али да не наоружавају више чете.

СОФИЈА, 12 јула. — „Бугарска Агенција“ јавља, да је књаз Фердинанд, поводом годишњице смрти његовог оца, отпутовао у Кобург. Дјеца књажева отпутовала су у Мурањ, у Мађарску. Књаз ће се повратити кроз днје недеље.

ОБЈАВА.

На основу објаве од 26 јуна о. г. број 1150 дне 6 јула било је на Ријечи инкантирање руја Катунско-Ријечке, Зетско-Брдске и Приморско-Црмничке Области у присуству владиног повјереника.

Нао закупник овогодишњег руја у поменутих Областима остао је г. Нуш Кола, као онај, који је понудио највећу цијену, по којој ће руј куповати.

Закупник г. Нуш Кола почевши од 15 августа о. г. па све до 1 марта 1904 год., примаће и одмах плаћати руј сваког дана, осим неђеље, у својим магацинима: у Подгорици и на Ријечи; а сваког петка и суботе: на Виру и Селанима.

Закупник пошто се руј измјери на децималу плаћаће за свако 30 кила руја:

1. из Катунско-Ријечке и Приморско-Црмничке Области по нр. 1.94;
2. из Зетско-Брдске Области по нр. 1.84.

Народ у речених Областима продаваће руј само закупнику г. Нуш Коли, а оно се ко ухвати, да га је другоме продао, надлежна власт наплатиће закупнику од продаваоца онолико колико продата количина руја износи по утврђеној цијени.

Руј мора бити добро зелен, просијан на обично до сад употребљивана сита и чист без икакве смјесе (горе, земље и без клица).

Продаваоц је дужан плаћати мјерачину општинску а гдје је нема плаћаће по 4 хелера на бремене (око 30 кила).

Руј, који не би био зелен, просијан и, чист закупник може га одбити, а продаваоц не смије га никоме продавати до 1 марта 1904 год.

У случају неспоразума о канвоћи руја, продаваоц и закупник именовате своје пуномоћнике, који, ако се не сложе, подносе ствар на ријешење државном чиновнику, који је одређен као вјештак за таква испитивања.

П. Бр. 1279. Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дјела 10 јула 1903 г. на Цетињу.

ОБЈАВА.

У неђељу 27. Јула т. г. од 9 до 12 часова пред подне у војни артиљеријски стан у Никшиће, даваће се на јавну лицитацију контракти: хљеба, меса, ориза, папте, кафе, цукра, масти, пасуља, уља слатког, и т. д. у толикој количини, колико буде потребито за издржавање Стојеће Артиљерије (2 батерије) у Никшиће од 15. Августа 1903 год. до 1. Августа 1904 год.

Месо и хлеб лицитираће се посебно, а све остало у једној групи.

Истога дана, на истом мјесту даваће се на јавну лицитацију контракт за коњску храну, т. ј. зоби и сијена за артиљеријске коње за вријеме од 15. Августа 1903 год. до 1. Августа 1904 год.

Подузимачима меса и хлеба, тражи се кауције по педесет наполеона у готовом новцу или по стотину наполеона у сигурној залози.

Подузимачу од остале људске хране, тражи се кауције тридесет наполеона у готовом новцу или педесет у сигурној залози.

Подузимачу коњске хране, тражи се осамдесет наполеона у готовом или стотину и педесет у сигурној залози.

На два дана пред одређени рок лицитације биће изложени у војном Артиљеријском стану у Никшиће услови, који се траже од појединих подузимача.

Број 45.
Цетиње, 9 јула 1903.

Команда Ст. Артиљерије.

Објава

Лицитација потребите зоби и сијена за издржавање коња од дилижанце, држана 6 тек мјесеца, није се могла закључити усљед високих цијена, према је ове године много бољи род него прошле; то ће се под истим условима објаве број 3043 од 18. прошлог мјесеца изашле у „Гласу Црногорца“ број 28 и 29, поново држати у канцеларији овог одјељења, у четвртак 17. текућег мјесеца од 9 до 11 сати из јутра, са измјеном у времену за прво предавање.

Број 3531. Из Поштанско-Телеграфског Одјељења Књ Министарства Унутрашњих Дјела. 11. Јула 1903. на Цетињу.

ОБЈАВА

Према рјешењу Књ. Министарства Правде од 20 јуна тек год. број 1852, Управа центр. кав. Завода јавља да ће на дан 23. Јула о. г. у својој канцеларији држати јавну лицитацију о закупу хране затвореника за 1. годину, т. ј. од 1. Августа ово до 1. Августа 1904 год. Почетак лицитације ће бити тачно у 8 сати, те сви они који би вољни били лицитирати позивају се да присуствују тој лицитацији.

Онај ком се ова лицитација уступи дужан је положити 100 наполеона кауције, било у готовом новцу, било у сигурној непокретној залози или сигурном јемству.

Број 183. — Из канцеларије Управе цен. наз. Завода у Подгорици 1. Јула 1903 г.

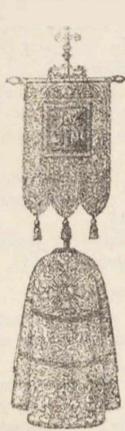
ОБЈАВА

Стеван и Неђељко Маркови Булатовићи из Колашина, пошли су наад неколико година у Србију, а после у Букурешт, одакле су се послењим пут јавили своје брату наад 8 година. Од тада се за њих ништа не зна те се с' тога сваки умољава ако би што о њима дозвоа да јави

Мин. Иност. Дјела

Приватне објаве.

ЧИТАЈ СРБИНЕ НЕЋЕШ СЕ КАЈАТИ!

Најбољи избор за куповање српско-православних црквених утвара и то: свијетлих и црних одежа, неба, латија, барјакса, полијелеја, крстова, путира, кадионица, прјетохљбница, њивота, рипида, целиваћих и свечарских икона, руских икона у разним врстама, историјских слика и т. д. и т. д.

Израђујем најбогатије икономске и Христове гробове — по врло умјереној цијени —

За господу свештенике одјела, шешира, појасова и камилавки; свештеничке халдине израђујем добро и

тачно, пошто имадем врло вјештог кројача. — На захтијевање шаљем илустровани цијеновник, обавјештаје и различите мустре на углед, а код већих послова поднашаи разне робе, мустре, цртеже и предрачунае о својем трошку, без да је дотични обавезан да трговину учини.

Поруке извршујем одмах најтачније и најјављеније. Илустровани цијеновник шаљем у крпошлету бесплатно. — Молећи за обилате поруцине, јесам

с поштовањем
Никола Ивковић,

у Новом Саду, у Дунавској улици.

П. п. 52 4-6

НА ЗНАЊЕ

Мојим старим муштеријама и познаницима, да сам поново отворио **ковачку радоницу** на Цетињу.

Мато Ф. Шпањола.

Р. 18 Бр. 60 3-3

ОГЛАС

Продају се деветоро кароца и један кар са двадесет коња; са цијелом опремом коњском и храном.

Обратити се за услове и цијене потписатоме.

Цетиње, 5 јула 1903.

Илија Б. Јабучанин и др.

Р. 33 Бр. 61 2-3

ОБЈАВА

Управа Општине Вароши Цетиња даваће у недељу 20-ог ов мјесеца, од 3-5 сати послје подне у својој канцеларији под закуп од 1-ви августа ове до 1-ви јуна идуче 1904 године монопол експлоативних артикала.

Ко би желио лицитирати нека ради тога дође у општинску Управу, гдје ће се закуп уступити понудиоцу најсвеће цијене. Закупник мора дати за кауцију 200 круна у готовом новцу или сигурном залози.

Број 1452.

Цетиње, 11. јула 1903 г.

Управа
Општине Вароши Цетиња,
Р. 78 Број 64 1-1

ОГЛАС

У магацину потписате Царинарнице налази се следећа роба и то:
1. Једна кашета вермута од 18/П. 1902 преко Царинарнице Никшиће а на име г. Пера Андрића.
2. Од 24 маја 1902. Двије кашете ликера број 484/85 на име г. Петка Пајовића.

3. Од 25 септембра 1902. Један свез знак Н Н број 5 на име Михајла Вибића (Врблице).

4. Од 10 јануара 1903. Једна кашета чоколаде број 11378 марка М+С на име Матије Колића.

5. Од 12 јануара 1903. Три кашете мастила број 16090 16711 16714 на име Ан. Бр. Шестани.

6. Од 14 јануара 1903. Двије кашете ликера из Шибеника на име Марка Гвозденића.

7. Од 20 априла 1903. Девет свеза гвожђарије знак S. J. на име Франа Матијенића.

8. Од 20 априла 1903. Двије кашете марка G. M. C. број 913 п 917 манифатуре на име Зефа Ђурзије.

Као што се горе види ова роба дошла је на име споменути трговаца, и ниједан неће до данас да робу одкупи, изговарајући се на разне начине, неки даће је одкупити, а неки да роба није његова, неки да је није наручио, а неки да није толико наручио и т. д.

Зато се позивају власници горе речене робе: да у року од данас за 30 дана дођу са оригиналним рачунима, или вјештим увјерењем да је роба његова да робу одкупи и прими.

У противном случају роба ће се јавно продати и намирити државна таска, а сви они и други тропкови — а са остатком поступиће се по закону, — и власник губи право на свако даље потраживање.

Д. број 137 П. број 379.

Цетиње, 10 јула 1903.

Управа Царинарнице Цетиње.

Р. 269 Бр. 65 1-2

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Пиликом смрти нашега никад не-прежаљеног

официра

ЈАНКА МАТОВА ИВАНОВИЋА,

који се послје шестомјесечног боловања пресели у вјечност 26 ов. мјес. у 57-ој години живота, сматрамо за највећу дужност захвалити свијема нашим пријатељима и покојниковим поштоватељима, који су лично дошли и учествовали у нашој жалости, што је за нас тужње било од велике утјехе. Особита хвала ком. Петру Пајовићу и подкомандиру Милошу Радуловићу с Данкограђанима и Главичанима

Вјечита хвала Бекци Видову, подпоручику Стељу и сардару Петру Бошковићима.

Искрена хвала подкомандиру Николи и официру Јолу Јовановићима. Срдачна хвала официру Перу с Радуловићима, Вуковићима и Секулићима.

Хвала Милутину Крстову с Павличичима.

Хвала воднику Јовану с Бобичићима.

Хвала свештеницима: попу Перу Јовановићу и попу Неду Михаиловићу. Најтоплија хвала Перку Павличичу, који се дирљивим говором опростио с покојником, у којему је у кратко али јевронито истакао васауге покојник не.

Хвала официру Јанку Бешају с Пиперима.

Вјечита хвала полу чети, која је покојнику при спроводу и погребу с оружјем војне почести одавала.

Лаленићи, 27 јуна 1903.

Ожалостени:

Браћа: официр Сава и Нико; синовац: Новак; супруга: Његосала; шћери: Милица удата Павличич и син: Јатош с породицом.

Р. 182 Бр. 66 1-1

Јављам поштованим г. г. путницима, да сам поју гостионацу преселила у властиту кућу, у којој сам уредила пет лијенијех и пространијех **соби за спавање**.

Јављајући ово, увјеравам за брау и тачну послугу уз вјатно јевтиније цијене.

Умољава за посјету

Никшић, 5/VII 1903.

Мила Ј. Макриди.

Р. 45 Бр. 67 1-5